

Organ Związku Zakładów Graficznych i Wydawniczych na Polskę Zachodnią z siedzibą w Poznaniu.

Komunikaty

Związku Zakładów Graficznych i Wydawniczych
na Polskę Zachodnią z siedzibą w Poznaniu.

We wtorek, 26 lutego 1924 roku

po południu o godzinie 4

odbędzie się

w lokalu związkowym przy Starym Rynku 4

ogólne zebranie.

Porządek obrad:

1. Referat p. Edwarda Pawłowskiego z konferencji w Ministerstwie dla Handlu i Przemysłu w dniu 15 lutego.
2. Obniżenie robocizny.
3. Referat p. Jana Kuglina: Grafika i jej liczby w Rzeczypospolitej.
4. Bank Polski, a nabycie jego akcji.
5. Wolne głosy.

Związek Zakładów Graficznych i Wydawniczych
na Polskę Zachodnią z siedzibą w Poznaniu.

Sekr. gen.: Kryg.

Akcje II. emisji są gotowe

i do odebrania w biurze
przy Starym Rynku nr. 4

**Hurtownia Drukarska T.A.
w Poznaniu.**

Ceny orientacyjne za papier i farbę

z dnia 23. lutego 1924 r.

14

GATUNEK PAPIERU	Ceny hurtowe loko Poznań za kg zł. p.
Gazetowy rotacyjny (loko-fabryka)	0.40
" w arkuszach	0.48
Drukowy zwykły matowy	0.53
" " satynowany	0.59
" lepszy matowy	0.60
" satynowany	0.64
Piśmienny Nr. 3 i koncept	0.69
" Nr. 2 (kancelaryjny)	0.82
" Nr. 1 bezdrzewny	1.10
Karton pocztówkowy bezdrzewny	1.15
" prawie bezdrzewny	0.91
" maszynowy	1.10
Piśmienny kolorowy (albumowy)	0.80
Okładkowy kajetowy	0.76
Kopertowy t. zw. angielski	0.78
Skoroszytowy	1.15
Farba gazetowa rotacyjna	0.81
" " płaska	0.98
" dziełowa I	1.85
" " 0	3.00
" akcydensowa	4.50

Związek Zakładów Graficznych
i Wydawniczych na Polskę Zachodnią
z siedzibą w Poznaniu.

Psychologia dzisiejszego pracownika.

Ostatnie lata były twardą szkołą dla wszystkich bez wyjątku. Podczas gdy przed wojną zagadnienie pieniądza znane tylko było wybrańcom nauki, wojna stworzyła lekcję poglądową w tej materji dla wszystkich żyjących. A nauka ta okazała się zbyt drogą, twardszą nad wszelkie oczekiwania, rzeczywistością.

Po licznych błakaniach w labiryncie, którego imię „waluta“, przekonał się nareszcie świat, że jedyną wartością, nie ulegającą wahaniom — to praca. Ona jedynie jest miarodajnym kryterjum przy oznaczaniu wartości ziemnej, a pieniądź jest raczej ułomnym pośrednikiem wymiany. Niby nowem jest to odkrycie, które z uporem zdobywa sobie uznanie, ale jest to już starą prawdą znaną ojcom i praojcom naszym, uświęconą przysłowiem: Nauka i praca — narody zbogaca.

Przyszłe pokolenia, a być może, że sami jeszcze doczekamy się chwili, kiedy spoglądać będziemy na czasy i ludzi dzisiejszych, jak na Don Kiszotów, walczących z wiatrakami. Niby narzekamy i bledolimy się, ale równocześnie sami tworzymy warunki tego stanu oplakanego. Miałem niedawno sposobność rozmawiać z pracownikiem drukarskim, człowiekiem o więcej niż przeciętnie roztargnionym. Rozmowa zeszła na temat dziś powszechny, o „marnych stosunkach“. Zwróciłem mu uwagę, że pracownicy sami są winni swej niedoli, brak im tej godności zawodowej, która nakazuje dążyć do czegoś lepszego, niż jest. Mało kto troszczy się o dalsze kształcenie siebie, każdy uważa się za człowieka skończonego, który ma tylko prawo żądać, ale nic nie dać. Zanikła zdolność samokrytyki. Nikt nie pyta się siebie, czy praca jego tak ilościowo i jakościowo odpowiada płacy, czy zapłatę zarabia lub bierze jako jałmużnę, która mu się słusznie należy. W odpowiedzi otrzymałem argumenty, które utwierdziły tylko me powiedzenie. Otóż „dzisiejsze czasy się zmieniły. Nie można żądać dzisiaj takiej pracy jak przed wojną, gdyż ludzie są wyczerpani, a zarobki nie odpowiadają przedwojennym.“

W tej odpowiedzi mieści się cała alfa i omega. Jest ona charakterystyczną dla całego ogółu pracowników, gdyż codziennie doświadczamy jej w życiu.

„Zmęczenie powojenne“ — stało się powiedzeniem już nałogowem, powtarzaniem przy okolicznościach mniej lub więcej uzasadnionych. A jeśli rozważymy je sobie głębiej, przyjąć trzeba do przekonania, że wywiera ono pewien wpływ autosugestji. Mamy już pięć lat powojennych, wyrosło przez ten czas młode pokolenie pracowników, które przejść wojennych nie zaznało, na których wpływ wojny był tylko pośredni i dawno już wyleczyli się z ówczesnej atmosfery. Otóż i ci pracownicy również ulegają do dziś dnia „zmęczeniu powojennemu“, które nie dozwala im wspiąć się na szczybel intensywniejszej pracy, a nawet często pozostają w tyle za starszymi pracownikami. To można wytłumaczyć sobie tylko autosugestją, która tworzy naogół sztuczne przemęczenie.

Przemęczenie nie dozwala dalszych wysiłków, mimo lepszego wynagrodzenia. Bo albo jest się wyczerpanym i żaden bodziec nie spotęguje naszych sił jak tylko błogi spokój odpoczynku, albo też ma się jeszcze ukrytą energję i zdolności, wyczekujących „lepszej konjunktury“. Jeśli więc wydajność pracy ograniczają pracownicy dlatego, że dzisiejsze zarobki „nie odpowiadają przedwojennym“, — wówczas upada argument o „przemęczeniu“. Dwa te argumenty wykluczają się wzajemnie i dlatego trudno wierzyć w taką obronę. Pozostaje tylko jeden, t. j. „autosugestja przemęczenia“. Przecież nie sami Polacy tylko wojowali, lecz cała Europa. Przemęczenie nie jest zatem wynalazkiem specyficznie polskim. Niemcy

wojowali w gorszych warunkach, niepokoje i trudności aprowizacyjne przeciągały się przez lat kilka po wojnie, wojna przyniosła im klęskę. Myśmy lżej przeżywali czasy wojenne, gdyż żyliśmy nadzieją; dla nas wojna była zwycięstwem; gdyśmy jadaliby chleb, w Niemczech długo jeszcze karmiono się kartkami żywnościowymi. Stosunki walutowe poczyniły tam większe niespodzianki niż u nas.

Mimo wszystko pracownik w Niemczech dziś nie wie o „przemęczeniu wojennym“. Zdołał się z niego prędzej wyleczyć i obecnie staje przy kaszcie na obliczanie, zarabiając 20 proc. ponad minimum. Zrozumiał, że co utracił wojowaniem, zdobędzie intensywną pracą. Pracuje 53 godziny tygodniowo i zdobywa rynek zagraniczny. Zagrażał czas jakiś drukarzowi holenderskiemu, dokąd wysyłano druki produkowane taniej, dziś wysyła miliony tomów książek do Rosji. Czas, aby u nas wyleczono się z autosugestji przemęczenia tembardziej, że zarobki są o 100 proc. wyższe niż w Austrii i przewyższają zarobek zwaloryzowany.

Druk ofsetowy i jego znaczenie.

(Ciąg dalszy z Nr. 7.)

Po zakończeniu procesu trawienia należy płytę przy ciągłej zmianie wody jaknajdokładniej oczyścić z wszelkich pozostałości chemicznych, następnie pociągnąć gumą i szybko osuszyć. Po powtórnym zmyciu, zwalcowaniu i pociągnięciu gumą płyty, powinna płyta być zdolną do druku, jeśli wszystkie prace połączone z jej wytworzeniem były wykonane rzetelnie.

W razie wyszukania ewentualnych błędów można także obecnie je poprawić traktując takie miejsce jak normalny przedruk.

Dla dopełnienia całości należy zauważyć, że płytę cynkową przy zastosowaniu tych odmiennych sposobów wyrobu można użyć do celów autograficznych z tym samym powodzeniem i tym samym sposobem co kamień.

Obok zastosowania przedruku coraz częściej znajduje zastosowanie kopjowanie wprost na cynk. Nie można zaprzeczyć, że sposób ten przy posiadaniu odpowiednich środków pomocniczych daje lepszą gwarancją za jakość druków. Kopję otrzymuje się przez negatyw, diapozytyw lub zwykłe prześwietlenie, przy czem druk lub rysunek wstępuje na miejsce diapozytywu. Przy dwu ostatnich wypadkach trzeba zastosować przewrót obrazka. O pracach połączonych z kopjowaniem pomówimy później, dlatego rezygnujemy z poruszania tej kwestji obecnie.

Lecz wszystkie dokładne i częściowo bardzo skomplikowane działania nie są w stanie uchylić stosunkowo wielkiej słabości druku płaskiego, która polega w pierwszej linii na względnie krótkiej możliwości używania raz zwilżonej płyty. Wskazywaliśmy już poprzednio, że proces trawienia nie sprowadza skutków chemicznych wewnątrz warstwy, którą pokryty jest cynk. Elementy druk. leżą więc na powierzchni. Z dotychczasowych uwag wynika, że należy ochraniać płytę przed wszelkimi szkodliwymi wpływami. Atoli jest to nawet przy bardzo wielkiej uwadze częściowo lub zupełnie niemożliwym, ponieważ większa część tych wpływów następuje bez względu na wolę

pracownika. Są to wpływy chemiczne i mechaniczne. W konsekwencji wpływy takie powodują zmniejszenie się do punktu kulminacyjnego spotęgowanego kontrastu między tłuszczem a wodą, co dalej spowoduje zmniejszenie się wydajności płyty w tym samym stosunku, aż do zupełnej straty siły druku.

Zmiany chemiczne gotowej płyty zachodzą przy druku farbami, które wchodzi w związek chemiczny z płytą cynkową. Wspominaliśmy już, jakie skutki wynikają z używania farb posiadających współczynniki ołowiu. Ale także inne domieszki do farb, które stosownie do zwyczaju niektórzy drukarze używają, mogą powodować wynik inny, niż się chciało. Specjalnie kwasy niszczące już samą w sobie nikłą ilość tłuszczu w farbách, doprowadzają chemiczną przemianę ciałek farb a stąd zbyt często zniszczenie płyty. Następuje to najczęściej wtedy, kiedy drukarz nie zna składu chemicznego farb i z przyczyny tej nie może sobie uprzytomnić, jakie skutki mogą wynikać po domieszcze takich środków pomocniczych. W równej mierze działać mogą dodatki kredy lub magnezji, które pozbawiają skutki mechaniczne. Także papiery posiadające łatwo w wodzie rozpuszczalne oksydaty metali alkalicznych, doprowadzają chemiczne przemiany płyty; dlatego też nie nadają się zupełnie do druku cynkowego bezpośredniego, a tylko warunkowo do druku pośredniego. W końcu przeszkody mogą pochodzić od zanieczyszczenia przedmiotów do wycierania.

Podobnie szkodliwe skutki doprowadzają różne mechaniczne względy. Przy bezpośrednim druku cynkowym niszczą zbyt szorstkie i nieodpowiednie papiery przez tarcie powierzchnią płyty; druk pośredni poprawdą unika tego, ponieważ nie następuje dotykane się papieru z płytą. Zato papiery posiadające włókienko lub pył zanieczyszczają cylinder a ten znowu uszkodzi samą płytę. Dlatego jest rzeczą ważną i w najnowszych czasach zastosowaną przez większe fabryki maszyn drukarskich, aby wbudować w maszynę przyrząd zaopatrzony w szczoteczki, które oczyszczają papier przed dotknięciem się cylindra. Przeszkody tworzą się na cylindrze również wskutek farb, które w sposób chemiczny i fizyczny oddziałują na tuszę gumową będącą na nim.

(Ciąg dalszy nastąpi.)

Z chwili bieżącej

Z rynku metalowego. Na zagranicznym rynku metalowym zapanowała haussa w ostatnich tygodniach. Podczas silnej inflacji cierpiał szczególnie przemysł graficzny i każdy kto mógł ograniczał się w zakupie metalu, przetapiając stary i nieużytki o ile się dało. Przyczyniło się to do оголоcenia rynku metalowego z starego metalu i obecnie objawia się silne zapotrzebowanie metalu nowego. Wywołało to hausę, która po jakimś czasie musi ustąpić, o ile zamówienia wrócą do przeciętnej normy. Szczególnie ołów wykazuje anormalnie wysokie ceny, tak, że metal zawierający cynę i antymonę, tj. metale wysoce cenne, jest obecnie tańszym niż ołów. W tygodniu od 4—8 lutego notowano w Londynie następujące ceny: cyna 262—265, antymona 54—55, ołów 33—34 funtów szterlingów.

Ceny berlińskie za metale:

	za kilo (marki złote)				
	4.2.	5.2.	6.2.	7.2.	8.2.
ołów	0.58	0.58	0.58	0.59	0.62
cyna banka	4.75	4.50	4.80	4.85	5.—
90% cyna hutnicza	4.65	4.60	4.70	4.75	4.85
99% antymona	0.70	0.70	0.72	0.72	0.79
metal stereotypowy	0.54	0.55	0.55	0.56	0.57
metal do maszyn					
do składania	0.53	0.54	0.54	0.55	0.56

Przemysł graficzny w Niemczech ożywia się. Po wprowadzeniu nowego cennika drukarskiego w Niemczech (53 godziny tygodni roboczy), nadszły z różnych środowisk wiadomości o powstawaniu nowych pism. W niektórych miastach, jak np. w Pforzheim, powstały nawet dwa nowe dzienniki. Również i w Monachjum powstały nowe pisma, a dzienniki berlińskie zapowiadają dodatki niedzielne.

U nas... inaczej, inaczej inaczej...

10-godzinny dzień pracy w Prusach Wschodnich. Wschodniopruski związek pracodawców uchwalił wprowadzić od 2 lutego br. 10-godzinny dzień pracy we wszystkich zakładach przemysłowych. W razie, gdyby związki zawodowe wypowiedziały się przeciw wspomnianej uchwale, przemysłowcy grożą zamknięciem swoich zakładów.

„Navis“, tow. handl. w Warszawie, nadsyła nam obszernie wyjaśnienie „ostrzeżenia“, zamieszczonego w numerze 50 „Przeglądu“ w roku ubiegłym. Nie możemy szpał naszych zapełniać zbyt obszernymi polemikami, to też na podstawie nadesłanego nam sprostowania, stwierdzamy jedynie to, że „poprzedni podróżujący firmy „Navis“, p. Aleksander Szper, nie orientując się w spadku waluty, przyjął w Poznaniu szereg zamówień, których dom jego wykonać nie mógł“. Wierzmy zupełnie, że w dotychczasowym chaosie walutowym łatwo to się mogło zdarzyć i że firma „Navis“ czuje się niewinną, ale, o ile podróżujący jej przyjął zamówienia po cenie stałej, to koniecznie je trzeba było wykonać. Obecnie dostawa dla „Drukarni Katolickiej“ jest załatwiona i na tem zamykamy dyskusję.

Z ruchu towarzystw

Polskie Towarzystwo Graficzne urządza w sobotę, dnia 23 lutego rb., o godz. 7-mej wieczorem, w lokalu posiedzeń „Pawilon“, ulica Podgórna nr. 13 (przy pl. Święto krzyżskim) Zebranie Techniczne z następującym porządkiem obrad: 1. Komunikaty Zarządu i sprawy administracyjne. 2. Wykład kol. Iczakowskiego p. t.: „Zastosowanie winet w zestawie i druku nowoczesnym oraz w litografii i introligatorstwie“. 3. Dyskusja. 4. Wybór nowego sekretarza. 5. Omówienie nowych druków i rysunków. 6. Wniośki i wolne głosy. 7. Skrzynka zapytań. Szan. Członków uprasza o jaknajliczniejsze i punktualne przybycie Zarząd. Sala dobrze ogrzana. — W krótkim czasie odbiorą członkowie książeczki składkowe. Uprasza się o uregulowanie zaległych składek. — Jako nowy Wydział Tow. Graficznego zorganizowano Kółko Naukowe, przysposabiające członków na prelegentów do wygłaszania wykładów. Posiedzenia kółka, co środę, o godz. 8,30 w lokalu p. Sellmanna, ul. Dąbrowskiego 34. Zgłoszenia i korespondencje przyjmuje sekretarz kółka, kol. Antoni Nowakowski.

FRANCISZEK PYTTLIK

GÓRNOŚLĄSKA FABRYKA WALCÓW DRUKARSKICH I MASY WALCOWEJ
(OBERSCHLESISCHE BUCHDRUCKWALZEN- UND WALZENMASSE-FABRIK)

KATOWICE, UL. SIENKIEWICZA 23. TEL. 1615. (404)

PNEUMATYCZNY ODLEW I PRZELEW WALCÓW DRUKARSKICH.
DOSTAWA MASY WALCOWEJ, FARB DRUKARSKICH I DO SYGNOWANIA.

Tektura - Farby Graficzne - Papier

JÓZEF ZAŁACHOWSKI

Poznań, ul. Rzeczypospolitej 4
Tel. 2513. Adr. telegr.: Joza-Poznań

Wylączna sprzedaż na Poznańskie i Pomorze
wyrobów

Fabryk tektury „Klepaczka“ i „Natalin“

Fabryki farb „Pigment“ w Warszawie.

Składy fabryczne w Poznaniu.

394

Kierownik drukarni

energiczny, i sumienny w średnim wieku
z prawem kształcenia uczni, **poszukuje**
odpowiedniej **stałej posady** od
1 marca r. h. w średniej drukarni. Oferty
uprasza się pod nr. **441** do Administracji
„Przeglądu Graficznego i Papierniczego“.

Kilku błętych

zecerów

akcydensowych

przyjmie natychmiast (460)

Drukarnia Gdańska

Gdańsk — Stadtgebiet 12.

ZECER

lat 20, akcydensowy oraz
gazetowy, poszukuje od-
powiedniej posady od
zaraz. Zgł. do „Przegl.“
Graficznego i Papiern.“
pod nr. **456**.

Poszukuję

Maszyny

do cięcia papieru
(Radschneidemaschine)

60-72 cm, używaną lecz
w dobrym stanie, lub
nową. Oferty pod „Sztuka“
uprasza się do administr.
„Przegl. Graf.“ pod n. 448.

STEIN & LUDZUWEIT

właściciel:

Max Ludzuweit

Gdańsk-Wrzeszcz (Danzig-Langfuhr), Hauptstr. 100. :: Telefon 5521.

Wylączne zastępstwo firm:

Karl Krause, fabryka maszyn, Lipsk-C. :: Maszyny dla przeróbki papieru.

H. Berthold A.-G., Berlin S. W. 29. :: Fabryki linji mosiężnych i odlewnie czcionek
Lipsk, Sztuttgart, Wiedeń, Petrograd, Moskwa. 391

Chr. Hostmann-Steinberg'sche Farbenfabriken G. m. b. H. Celle (Hanower).

PRZEGLĄD PAPIERNICZY

Organ Stowarzyszenia Polskich Kupców Papierniczych w Poznaniu.

Cennik detaliczny

artykułów piśmiennych i biurowych ważny od 6. 2. 1924
w złotych polskich.

Agendy kieszonkowe	0.65
" roczniki $\frac{1}{1}$ strona	1.20
" " $\frac{1}{2}$	0.75
Albumy miasta Poznania	1.—
Atrament szkolny $\frac{1}{1}$	1.10
" " $\frac{1}{2}$	0.65
" " $\frac{1}{32}$	0.15
" " $\frac{1}{1}$	3.—
" " $\frac{1}{2}$	1.80
" " $\frac{1}{32}$	0.25
" bankowy $\frac{1}{1}$	3.10
" " $\frac{1}{2}$	2.—
" " $\frac{1}{4}$	1.35
" " $\frac{1}{8}$	0.90
" " $\frac{1}{16}$	0.55
" " $\frac{1}{32}$	0.30
Bloki rysunkowe szare 12 kart	0.13
" " białe 8 "	0.25
" " " 20 "	0.75
Bibuła atramentowa lepsza	0.20
" " zagraniczna	0.25
" do filtrowania	0.10—0.15
Bibułka do kwiatów kolorowa i biała	0.3 $\frac{1}{2}$
krepowa w rolkach	0.22
Cyrkle do ołówka	0.15
Etykiety do zeszytów gumow.	0.10—0.3
Farby okrągłe	0.9
" srebrne i złote	0.22
Flirt	0.65
Formularze rachunkowe w zeszytach	25 szt. 0.16
" " foljo jednostronne	25 szt. 0.50
" do kasy chorych	50 szt. 0.30
" meldowań polic.	1 szt. 0.1
Guma ołówkowa szkolna	0.50—0.60
" prawdziwa	0.60—3.—
Kalendarze tygodniowe	0.50
bloki małe	0.25
bloki większe	1.20
Karty do gry 32 l.	od 1.40
" " 52 l.	od 1.50
Karty z widokami miasta	0.5
" artystyczne	0.6
Kalka do maszyny foljo arkusz	0.4
" ołówkowa	0.6
Koperty handlowe kolorowe	szt. 0.10—0.8
" " białe	szt. 0.2
" biletowe	szt. 0.2
" urzędowe	szt. 0.10—0.8
" do akt długie	szt. 0.3
Kredki kolorowe bez drzewa	6 sztuk 0.15—0.25
" " " "	12 sztuk 0.25—1.—
Kreda szkolna	0.2
Lak	funt 5.20

Listy przewozowe pojedyncze	0.3
" " pospieszne	0.3
Ołówki szkolne krajowe	szt. 0.7
" " lepsze	szt. 0.8
" India	0.22
" nieb. lub czerw. (białe trzonki)	0.12
" stolarskie	0.12—0.20
" kopjowe	0.10
" " lepsze	0.15
" " Polonia	0.22
" zagraniczne Matador, Janus	0.35
" " Apollo, Orłow	0.50
" " Castell, Mars	0.50
" " Koh-ih-noor	0.70
Okładka nieb. do zeszytów	szt. 0.1 $\frac{1}{2}$
" do akt	0.10—0.15
Papier koncept 10 kg.	0.1 $\frac{1}{2}$
" " 10 kg. linjow.	0.1 $\frac{1}{2}$
" kancel. 12 kg.	0.2 $\frac{1}{2}$
" " 12 kg. linjow.	0.2 $\frac{1}{2}$
" " z rubrykami	0.3 $\frac{1}{3}$
" kupiecki 8 ⁰	0.1 $\frac{1}{2}$
" " 4 ⁰	0.2 $\frac{1}{2}$
" biletowy	0.1 $\frac{1}{2}$
" w teczkach $\frac{5}{5}$	0.6 $\frac{1}{2}$
" do nut	0.5
" z połyskiem kolorowem	0.2
" srebrny lub złoty	0.3
" gumowany w rolkach	0.4
" pakowy	arkusz od 0.10—0.12
" pakowy	mtr. od 0.10—0.12
" pergaminiowy	0.12
Pineski 1 pud.	0.25
" 2 "	0.30
" 3 "	0.35
" 4 "	0.40
Poduszki do stempli 0	0.83
" " 1	1.30
" " 2	2.15
Rysiki zwykłe	0.1
" mleczne	0.1 $\frac{1}{2}$
Stalówki szkolne krajowe szt.	0.1
" biurowe szt.	0.2
" zagraniczne szt.	0.4 $\frac{1}{2}$
Spinacze do listów 1 pud.	0.10
" " 2	0.12
Skoroszyty fol. gat. I.	0.22
" " II.	0.15
Skorowidze do segregatorów	0.25
Teki do listów /segregatory/ 4 ⁰	2.—
" " " 2 ⁰	2.20
Trzonki /obsadki/ szkolne	0.10
Tusz do rysunków krajowy czarny	0.30
" " " kolor	0.40
Tusz do stępli kauczukowych	0.60
Tabliczki 5 linji	0.42
" 6 "	0.46
" 7 "	0.80

Węgielki szt.	0.10
Zeszyty 3 ark.	0.6 ¹ / ₂
„ 4 „	0.8
Zeszyty 4 ark. lepsze	0.12
„ 5 ark. dzienniki	0.10
„ nutowe	0.15
„ do zadań 4 ^o	0.9
„ do rysunków	0.25
Zeszytiki 8 ^o	2 ark. 0.5
„ 8 ^o	4 ark. 0.8
Guma arabska	0.30

Notatki

Edward Kręglewski T. A. w Poznaniu, mechaniczna fabryka kopert, jest kompletnie przygotowana do danej chwili, gdzie Polska wstępuje na nowe tory życia gospodarczego. Zestaw wzorów w zeszytach z miesiąca lutego rb. potwierdza to nasze zdanie najzupełniej. W trudnej walce o byt wytrzymała fabryka ta swój wzrok na zapas — dobry towar. — Przeglądając stronę po stronie codopiero otrzymanego zeszytu, napotykamy na wyroby papiernicze, w których niejedynemu nie tylko laik, lecz i fachowiec upatrywałby prace zagraniczne, tymczasem jest każda koperta, bądź to zwykła papierowa, bądź to opatrzona w wewnętrzne tło, lub okienko, tak gustownie wykonana u nas, że wprost chęć bierze zamówić, aby klientele obsłużyć — której niema! — Chwilowo nie, lecz nie daleki ten czas, bo skoro tylko waloryzacja obejmie wszystkie gałęzie handlu i przemysłu i pierwsze złote polskie pokażą się na horyzoncie polskim, już mówić będziemy nie tylko o ładnych wyrobach Kręglewskich, ale umiarkowane wydawać się będą one w ocenie nowej waluty. Wtedy, jesteśmy przekonani, w locie tego przemysłu i handlu stanie jako pierwszy Edward Kręglewski, któremu tego szczerze życzymy, zaliczając go do tych postępców, których mniemaliśmy tylko pomiędzy cudzoziemcami. Jest jeszcze dużo innych specjalnych dzieł do wykonania, niechaj Koledzy dziarsko biorą się do naśladowania wyżej wymienionej firmy, która jest chlubą polską w rodzinie „przeróbki papierniczej“.

Podatek majątkowy. Wielkopolska Izba Skarbowa ogłasza:

W dniu 25 lutego br. upływa termin płatności pierwszej raty na drugą zaliczkę podatku majątkowego. Nie ulega wątpliwości, że społeczeństwo tutej-

sze w pełnym zrozumieniu znaczenia dla sanacji Skarbu Państwa i wpływów z tytułu podatku majątkowego, jak nie mniej w obywatelskim poczuciu obowiązku uiszczenia się ze swych powinności należne Skarbowi Państwu kwoty terminowe wpłaci.

By jednak uniknąć nadmiernego przeciążenia Kas poborowych w ostatnich dniach przed upływem płatności pierwszej raty zaliczki t. j. bezpośrednio przed 25 lutego br. zaleca się w interesie służby i samych płatników podatku majątkowego, by według możliwości już obecnie wpłacali przypadające na nich raty na poczet podatku majątkowego.

Ceny papieru. Odbyła się w Miinisterstwie Przemysłu i Handlu konferencja przedstawicieli przemysłu papierniczego, graficznego, wydawniczego oraz przedstawicieli Związku Księgarskiego. Tematem obrad była uchwała Komitetu Celnego, tyżająca się zniesienia ulg celnych na papier drzewny. Uczestnicy konferencji doszli do porozumienia, uchwalając nieznaczne podwyższenie cła z tem zastrzeżeniem, iż papiernicy nie podniosą cen na papier tak długo, dopóki rzeczywiste koszty produkcji nie zmuszą ich do tego. Ministerstwo Przemysłu i Handlu będzie tym organem, który ustali ewentualną zmianę warunków wytworzenia papieru.

Polityka wywozowa. W dniu wczorajszym odbyło się posiedzenie Komitetu Ekonomicznego Rady Ministrów, na którym obradowano nad ustaleniem wytycznych polityki wywozowej Rządu.

Obrazy jak kwiaty, kraj-
obrazy, główki, narodowe,
religijne, artystyczne itd.,
wycinanki (domki, lalki
i zwierzęta), pocztówki
w wielk. wyborze, książki
do nabożeństwa po
oryg. cenach, różańce,
papier listowy w teczkach i kasetkach, kupiecki,
koperty, tablice i rysiki, ołówki, pióra i inne
artykuły piśmienne
dostarcza tanio - - -

Księgarnia Wydawn. Polska
Poznań, ul. Ratajczaka 11a w. 5
(434)

Najtańszą i najlepszą

Farbę
rotacyjną
poleca

HURTOWNIA
DRUKARSKA

Tow. Akc.

Poznań, Stary Rynek 4.

Tel. 2555. Tel. 2555.

Listy przewozowe

na przesyłki zwyczajne i pospieszne ze stemplem kolejowym wykonuje i ma na składzie

Drukarnia Walentego Jarosza, Poznań, Aleje Marcinkowskiego nr. 21.

Telefon 1789. (440)

Ogłoszenia: $\frac{1}{4}$ strona 10 złp. $\frac{1}{2}$ strona 5 złp.
 $\frac{3}{4}$ str. 2.50 złp. $\frac{1}{8}$ str. 1.25 złp. $\frac{1}{16}$ str. 0.65 złp.
Na str. I okł. 100%, na str. II, III i IV okł. 50%
więcej. Dla poszuk. posad 50% opustu. Numery
okazowe i dowodowe opłaca się. Ogłoszenia
przyjmuje się do srody rana godz. 9.

Uwaga: Złoty polski oblicza się na podstawie
zł. franka waloryz. w dniu odbioru pieniędzy.

Przedpłata miesięczna z dost. w dom
1 złoty polski podług kursu franka
waloryzacyjnego z dnia 15 każdego
miesiąca. Numer pojedynczy 25 gr.

- - - Konto czekowe P. K. O. Nr. 202 868. - - -
Nakładem „Hurtowni Drukarskiej”. Tow. Akc.
w Poznaniu, Stary Rynek nr. 4. Telefon 2555
Redaktor: Teodor Kryg w Poznaniu.

Maszynę do złocenia

ewentualnie z czcionkami

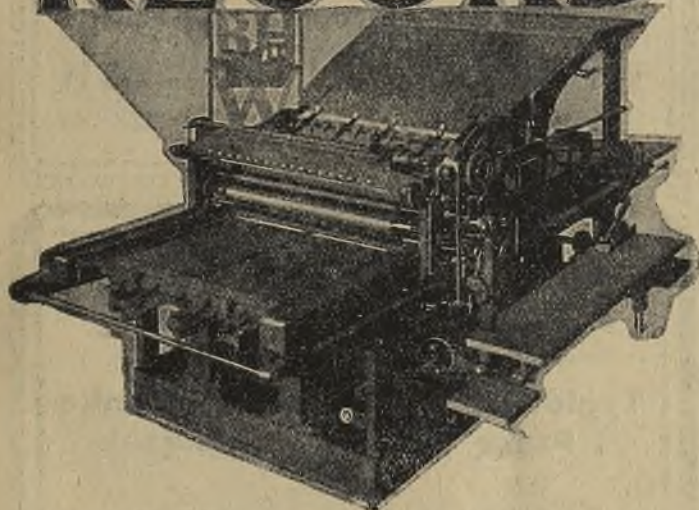
kupię za gotówkę. Zgłoszenia pod nr. 450
do „Przeglądu Graficznego i Papierniczego”.

Introligator

starszy wykwalifikowany, zdolny majster, potrzebny do samodzielnego prowadzenia pracowni introligatorskiej. Może otrzymać pokój i stołować się na miejscu. Pożądani samotni w starszym wieku. Odpisy świadectw i wyczekujące dane nadsyłać:

Księgarnia i Zakład Introligatorski „Wiedza”
Grudziądz (Pomorze) ulica Wybickiego 33.

BHW RECORD

SZYBKOBIEGACZ

BOHN & HERBER

FABRYKA MASZYN I ODLEWNIA ŻELAZA
WÜRZBURG

**WYŁĄCZNE ZASTĘPSTWO
NA POLSKĘ ZACHODNIĄ:**

(WIELKOPOLSKA, POMORZE, ŚLĄSK)

HURTOWNIA DRUKARSKA T. A.

Poznań, Stary Rynek nr. 4.

Telefon 2555.

Kaliko

(plótno introligatorskie)

w wszystkich kolarach
po cenie fabrycznej jak
i wszelkie materiały
introligatorskie poleca

Przesławski i Cierniak
Poznań, ul. Wodna 27.

Młody pomocnik introligatorski

na pracę sortymentową
poszukuje posady. Łaskawe zgłoszenia do
Przeglądu Graficznego
pod numer 451.

EKSPEDJENT-KALKULATOR

poszukuje posady, w średniej drukarni. Oferty uprasza się do „Przeglądu Graficznego” nr. 457.

Starszy maszynista

rutynowany drukarz poszukuje posady. Oferty do „Przeglądu Graficznego i Papierniczego” pod nr. 458.

Maszynista

(Szwajczerdegen)

kawaler, władający polskim i niemieckim językiem biegły w zawodzie, obeznany z wszelkimi pracami, znający cecernię i stereotypy, **poszukuje odp. posady** we większym mieście lub na prowincji. Łaskawe Of. proszę pod R. B. 445 do „Przeglądu Graficznego”.

Widokówki i Albumy

z widokami miast i zdrojowisk, katalogi ilustrowane itp. wykonujemy po **cenach tańszych niż zagranicą**. Jedyne Zakł. światłodrukowe w Polsce. Na zażycie przesyłamy bezwzględnie szczegółowe oferty. - - - (415)

**Zakłady Reprodukcyjne
„AKROPOL” Sp. z ogr. odp.**
Kraków, ul. Łwowska 1. 36.

Dyrektor papierni

dzielny fachowiec z dobrimi rekomendacjami, biegły organizator, obeznany również w budowlu papierniczych przedsiębiorstw,

**poszukuje
odpowiedniej posady.**

Łaskawe zgłoszenia uprasza się pod »J. W. 10057« do **Tow. Akc. „Reklama Polska“**,
Poznań,
Aleje Marcinkowskiego 6.

454

Sprzedamy

1 maszynę do krajania papieru
z kołem 50 cm. fabrykatu Krause, Lipsk
bardzo korzystnie.

Szpręga i Włoch

Toruń, Warszawska 8. (453)

PLUSKIEWKI, SPINACZE BIUROWE,
PŁOMBY STAŁOWE, SZPILKI, AGRAFKI,

WYRABIA:

„MULTUM”

**FABRYKA
WYROBÓW METALOWYCH**

Sp. z ogr. odp. w KRAKOWIE. 194

FOTORAMA

Chojnice - Pomorze

**WSZECHPOLSKA
FABRYKA LISTEW**

Politurowanych ram fotogra-
ficznych i obrazów.

Dostarcza również ramki próżne
w żądanych rozmiarach. Hur-
towna oprawa obrazów rekla-
mowych dla firm. ~ ~ ~ ~ ~

395

Perferówkę

oraz

**Tyglówkę lub większą bostonkę
i Prasę żelazną do książek
kupi**

**Księgarnia i Zakład Introligatorski „Wiedza”
Grudziądz (Pomorze) Wybickiego 33.**

Powinszowania na imieniny

Powinszowania na zaręczyny i ślub

Bilety blanko

Karton brystolowy

Kasetki i teczki listowe

Bibułę kolorową na kwiaty

Tabliczki i rysiki

Atramenty Leszczyńskiego i Heroldy

Zeszyty szkolne

Ołówki Majewskiego i stałówki

Wiązarki włas. wykonania.

poleca

**F. Kostrzyński, Hurtownia Papieru
POZNAŃ, ulica 27 Grudnia nr. 10.**